

Scenariusz lekcji z języka polskiego w klasie IV THŻ z wykorzystaniem TIK

Temat: Poeta współczesny jako moralista - Zbigniew Herbert.

Cel ogólny: Poznanie twórczości Zbigniewa Herberta oraz jednego z utworu pt. „Przesłanie Pana Cogito”¹.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- zna biografię i twórczość wybitnego poety,
- dokonali umiejętność analizy i interpretacji wierszy XX wieku, (interpretuje tytuł, wyjaśnia kreacje podmiotu lirycznego i adresata, określa główną myśl utworu, omawia budowę, wskazuje i objaśnia środki stylistyczne),
- znajduje symbole w wierszu,
- rozpoznaje ironię,
- formułuje na podstawie tekstów kodeks człowieka żyjącego w XX i XXI wieku,
- kształtuje postawę moralną,
- doskonali na podstawie przykładowej interpretacji formę streszczania tekstu.

Kompetencje kluczowe:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- umiejętność uczenia się,
- kompetencje społeczne i obywatelskie.

Środki dydaktyczne:

- podręcznik: J. Kopciński, *Przeszłość to dziś*, Wydawnictwo STENTOR, Warszawa 2014, s.114-115 (tekst utworu Herberta),
- kserokopie (dot. twórczości Z. Herberta oraz z przykładową interpretacją utworu),
- sprzęt multimedialny,
- zasób multimedialny:
<https://slideplayer.pl/slide/836531/>
<http://scholaris.pl/resources/run/id/10464>
<https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/DUnS1AeYj>

¹Treści kształcenia:

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Uczeń zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

4. Wartości i wartościowanie. Uczeń:

1) dostrzega związek języka z wartościami, rozumie, że język podlega wartościowaniu, (np. język jasny, prosty, zrozumiały, obrazowy, piękny), jest narzędziem wartościowania, a także źródłem poznania wartości (utrwalonych w znaczeniach nazw wartości, takich jak: dobro, prawda, piękno; wiara, nadzieja, miłość; wolność, równość, braterstwo; Bóg, honor, ojczyzna; solidarność, niepodległość, tolerancja).

Metody nauczania:

- problemowe: rozmowa kierowana (heureza),
- praktyczne: ćwiczenia redakcyjne, praca z tekstem oraz z zasobami ZPE,
- eksponująca: m. in. film.

Formy pracy:

- zbiorowa,
- indywidualna.

Przebieg zajęć:

Faza wprowadzająca:

1. Określenie tematyki i celów lekcji.
2. Zaprezentowanie sylwetki poety (prezentacja: <https://slideplayer.pl/slide/836531/> i załącznik nr 1, który zostaje wyświetlony, a następnie w formie kserokopii zostaje rozdany uczniom).
3. Przytoczenie opinii Jana Błońskiego o poecie (załącznik nr 2).

Faza realizacyjna:

4. Wyświetlenie treści wiersza Herberta pt. „Przesłanie Pana Cogito” (wiersz ten znajduje się też w podręczniku J. Kopciński „Przeszłość to dziś”, Wydawnictwo STENTOR, Warszawa 2014, s.114-115): <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/DUnSIAeYj>
5. Film z zasobu ZPE (Aktorska interpretacja wiersza Zbigniewa Herberta „Przesłanie Pana Cogito” w wykonaniu Wiesława Komasy, aktora i profesora Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie: <https://zpe.gov.pl/a/przeslanie-pana-cogito/DfJsXWdjW>).
6. Wspólna analiza wiersza Herberta (m.in. wskazanie podmiotu lirycznego, odbiorcy, wartości; zauważenie, że wiersz Herberta ma mało wspólnego z etyką chrześcijańską; Wykorzystanie ćwiczeń ze strony internetowej: <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/DUnSIAeYj>).
7. Sporządzanie notatki:
Zapisanie tematu lekcji i wspólne redagowanie notatki.

Kodeks człowieka żyjącego w XX i XXI wieku – Co proponuje Pan Cogito?

/Propozycja zapisu/

Pan Cogito:

- Proponuje postawę wyprostowaną.
- Wybiera samotność.
- Nie oczekuje nagrody.

- Jest wierny sobie.
- Przyjmuje postawę bezkompromisową.
- Sprzeciwia się systemowi.
- Łamie zasady etyki chrześcijańskiej, zasady Dekalogu.

Faza podsumowująca:

9. Rozdanie przykładowej interpretacji.
10. Przypomnienie, jak napisać streszczenie tekstu.
11. Zadanie domowe: Sporządzanie streszczenia na podstawie przykładowej interpretacji wiersza Herberta.²

Załącznik nr 1.

Zbigniew Bolesław Ryszard Herbert (ur. 1924 we Lwowie, zm. 1998 w Warszawie)

- polski poeta, eseista, dramaturg, twórca słynnego cyklu poetyckiego „Pan Cogito”, autor sluchowisk,
- klasyk XX wieku,
- moralista i metafizyk,
- w sposób mistrzowski łączy ironię z patosem, wielką metaforę lub parabolę z językiem prostym, przekaz kulturowy z poetyką dnia codziennego
- kawaler Orderu Orła Białego,
- z wykształcenia ekonomista, prawnik i filozof,
- jego książki zostały przetłumaczone na 38 języków,
- laureat ponad dwudziestu nagród literackich.

Załącznik nr 2.

Jan Błoński, historyk literatury:

„Kiedy pada nazwisko Herbert, znaczy ono dla mnie wybredność, szlachetność, wyrafinowanie. Ale także niezłomność zaprawioną kapryśnością, jakby po to, aby ludzi nie zanudzić. Subtelny i twardy zarazem, wielkim poeta, który pozostanie na zawsze w literackiej pamięci.”

Bibliografia:

- Barańczak S., *Uciekinier z Utopii. O poezji Zbigniewa Herberta*, Wrocław 1994,
- *Czytanie Herberta*, pod red. P. Czaplińskiego, Poznań 1995,
- Opacka-Walasek D., „... pozostać wiernym niepewnej jasności”, *Wybrane problemy poezji Zbigniewa Herberta*, Katowice 1996.

² M. Niemczycka, *Analiza poezji. Szkice interpretacyjne wierszy współczesnych*, Wydawnictwo Szkolne OMEGA, Kraków 200, s.65-66.